

Irena Palionienė: *Klinikinis darbas – atsakomybė už darbą su ligoniais, administracinis – už visą kolektyvą*

Šie metai gydytojai infektologei Irenai Palionienei atnešė keletą gražių sukakčių. Vasarą medikė atšventė 70 metų jubiliejų. Kita sukaktis – 45 metai atsakingo praktinio gydytojos ir administracinio vadovaujamo darbo. Radviliškio centrinės ligoninės Infekcinių ligų skyrius tapo pirmąja gydytojos darbovieta. Keitėsi pareigos, didėjo atsakomybė, tačiau Radviliškio I. Palionienė nepaliko. Už gerus darbus, veiklą, pagrįstą tolerancija ir meile žmogui, medikė apdovanota Radviliškio savivaldybės *Gerumo angelo* statulėle, jai suteiktas Radviliškio krašto garbės piliečio vardas. Turi medikė ir kitų apdovanojimų. Ir ne tik už rezultatus sveikatos apsaugos srityje, nes yra aktyvi Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos bei rajono visuomeninio gyvenimo dalyvė.

Kiekviena sukaktis – proga nueitam keliui, nuveiktiems ir dar tik planuojamiems darbams įvertinti, apmąstyti. Su gydytoja I. Palioniene kalbamės apie infektologo specialybės pokyčius, karjerą, laimėjimus ir iššūkius.

Ką galėtumėte papasakoti apie savo, kaip infekcinių ligų gydytojos, karjerą? Kaip ją pasiekėte?

1975 metais baigiau Kauno medicinos institutą (KMI) ir įstojau į infekcinių ligų internatūrą. Buvau viena iš penkių pirmųjų internų, nes iki tol infekcinių ligų internatūros KMI nebuvo. Stodama jau žinojau, kur dirbsiu – buvo numatytos penkios darbovietės jauniems specialistams. Pasirinkau Radviliškio centrinę ligoninę, nes ji buvo arčiau tėviškės.

Kai rinkausi specializaciją, infekcinių ligų buvo daug, o sergamumas – didelis. Specialybė neatrodė monotoniška. Infektologija patraukė ir tuo, kad nors šios ligos dažniausiai yra ūminės, tačiau daugeliu atvejų sėkmingai gydomos. Gydytojas mato savo darbo rezultatus – pasveikusius pacientus. Tai, be abejo, gerai nuteikia. Niekada nesigailėjau dėl šio pasirinkimo.

Internatūra vyko Kauno infektinėje ligoninėje, kuri tuomet buvo Aukštaičių gatvėje. Ligoninėje buvo trys infekciniai skyriai, ir kiekvienas internas, nepaisant to, kuriame skyriuje dirbo, privalėjo žinoti apie visuose skyriuose gydomų sunkių ligonių būklę, dalyvauti visuose konsiliumuose, kur klinikinius atvejus nagrinėjo ir aptarė skyrių vedėjai,

profesoriai. Tai iš tiesų davė neįkainojamos patirties. Labai šiltai prisimenu internatūros metus. Pasisekė, kad turėjau puikius mokytojus. Tai visoje Lietuvoje žinomi pedagogai mokslininkai – prof. Alvydas Laiškonis, doc. Juozas Gimžauskas, doc. Vida Marija Bareišienė, Kauno infektinės ligoninės pavaduotojas gydymo reikalams Eliziejus Čepulis ir nuostabūs šios ligoninės Infekcinių ligų skyrių vedėjai. Visi jie buvo draugiški, geranoriški, nuoširdžiai dalijosi patirtimi. Apie šią ligoninę – vien geri prisiminimai.

O pirmoji darbovietė – Radviliškio centrinės ligoninės Infekcinių ligų skyrius, kuriam tuo metu vadovavo Dalia Vyšniauskienė. Vėliau, gydytojai išvykus, perėmiau jos pareigas. Infekcinių ligų skyriaus vedėja dirbau iki šio skyriaus uždarymo (1980–2001 metais). Tada nuo 2001 iki 2009 metų ėjau Radviliškio ligoninės direktoriaus pavaduotojos gydymo reikalams pareigas. Vėliau (2009–2017 metais) buvau Greitosios medicinos pagalbos stoties direktorė. Kartu neapleidau ir praktinio darbo – dirbau gydytoja infektologe Radviliškio ligoninėje, ambulatorijos padalinyje. Dabar taip pat dar turiu nedidelį krūvį – teikiu vidaus ligų gydytojos ir gydytojos infektologės paslaugas konsultacinėje poliklinikoje.

Su kokiais didžiausiais iššūkiais teko susidurti?

Važiudama į Radviliškį maniau, kad atidirbsiu tik trejus metus, ilgiau neužsibūsiu. Nutiko taip, kad Radviliškyje jau dirbu 45 metus. Likau, nes patiko, kad mūsų ligoninė buvo nauja, su izoliatoriais, šalia centrinės ligoninės. Patiko geras kolektyvas, darbo atmosfera. Vedėja D. Vyšniauskienė priėmė mane kaip lygią, visada iš jos sulaukdavau vertingų patarimų, kartu vizituodavome pacientus. Gyvenimas taip susiklostė, kad čia sukūriau šeimą, net apsigyvenau netoli ligoninės, tik 4 min. kelio. Žodžiu, buvo geros sąlygos ir dirbti, ir tobulėti. Džiaugiuosi, kad likau, kad nekėliau sparnų.

Iššūkių, be abejo, buvo. Joks darbas be jų neapsieina. Ypač kai vedėja išvyko dirbti į Kauną ir likau viena, o gydyti reikėjo apie 25–30 ligonių ir dar konsultuoti ambulatorinius pacientus, budėti ligoninėje. Padėjo jauni vidaus ligų gydytojai, tačiau visa atsakomybė už darbą teko man. Dirbau savaitgaliais, vakarais, nes buvo sunkių ligonių, kuriuos reikėjo nuolat stebėti. O ir pati geriau jaučiausi įsitikinusi, kad ligonis sveiksta, jo būklė neblogėja.

Nuo 1990 metų ligonių dar padaugėjo. Vienu metu skyriuje buvo gydoma 50–60 pacientų. Iššūkis buvo ir tai, kad Infekcinių ligų skyrių uždarė remontui, o ligonius perkėlė į laisvas senosios ligoninės patalpas. Krūvis buvo didžiulis, nes 60 ligonių gydė tik du gydytojai. Vienais metais turėjome net 50 ligonių, sergančių erkinio encefalitu. Rodos, tai buvo didžiausias skaičius tarp rajoninių ligoninių.

Buvo nemažai sudėtingų atvejų, tačiau turėjau gerus mokytojus Kaune, Šiauliuose. Visada su jais galėjau konsultuotis, tartis dėl sunkesnių ligonių perkėlimo gydytis į didžiąsias ligonines. Geras ryšys buvo ir su Vilniaus infektologais. Sostinėje vyko kvalifikacijos kėlimo kursai, taip pat labai draugiškas buvo ir visada noriai patardavo Vilniaus infekcinės ligoninės kolektyvas.

Žinoma, toks įtemptas darbas, didelis ligonių skaičius reikalavo aukojimosi – mažiau laiko likdavo šeimai, poilsiui, pomėgiams. Vien epikrizių pildymas atimdavo daugybę laiko – tuomet jų nebuvo galima įrašyti į diktofoną. Pavargdavau, bet po atostogų laukdavau grįžimo į darbą. Ilgėjausi darbu, ligonių, kolektyvo, nes mylėjau ir myliu savo profesiją.

Uždarius Infekcinių ligų skyrių, buvau paskirta eiti direktoriaus pavaduotojo gydymo reikalams pareigas. Šiame darbe taip pat netrūko iššūkių, nes tuomet vyko sveikatos priežiūros įstaigų pertvarka, keitėsi paslaugos, jų teikimo tvarka. Viršvalandžiai buvo įprastas reikalas. Kartu dirbau ir praktinį darbą – tiek ligoninėje, tiek poliklinikoje. Tad neretai konsultuoti tekdavo ir pasibaigus darbo valandoms. Bet, kai esi jauna, daug ką pakeli, juolab kai dirbi mėgstamą darbą, jauti einanti savu keliu.

Buvote ilgametė Radviliškio ligoninės Infekcinių ligų skyriaus vedėja, vėliau direktoriaus pavaduotoja gydymo reikalams. Ar Infekcinių ligų skyrius, Jūsų nuomone, tapo nereikalingas?

2001 metais Radviliškio ligoninės Infekcinių ligų skyrius buvo uždarytas, o sergantieji infekcinėmis ligomis gydomi Infekcinių ligų poskyryje, kuris įsikūrė Tuberkuliozės li-

goninėje. Pagrindinė skyriaus uždarymo priežastis – sumažėjęs ligonių skaičius. Sumažėjo stacionare gydomų ir suaugusiųjų, ir vaikų. Po kurio laiko buvo uždaryta ir Tuberkuliozės ligoninė, o infekcinių ligų gydymas persikėlė į Radviliškio ligoninės Vidaus ligų skyrių.

Mano nuomone, racionalu, kad buvo uždarytas Infekcinių ligų skyrius, nes ligonių srautas iš tiesų sumažėjo. Geresnės higienos sąlygos smarkiai sumažino žarnyno infekcijų, hepatitų protrūkių, o skiepai – erkinio encefalito atvejų.

Kaip pavyko suderinti klinikinį ir administracinį darbą? Kuris labiau prie širdies?

Klinikinis darbas – tai atsakomybė už savo darbo rezultatus, administracinis – ir už savo, ir už kolegų. Galiu pasidžiaugti, kad neblogai sekėsi dirbti direktoriaus pavaduotoja – tiek atlikti administracines pareigas, tiek bendrauti su kolegomis. Vadovaujant Greitosios medicinos pagalbos (GMP) padaliniiui, irgi dirbome sklandžiai. Darbas GMP – tai didžiulė visų darbuotojų, ir, be abejo, vadovo atsakomybė. Tai darbas, kuris reikalauja greitų ir tinkamų sprendimų, susikaupimo, kuriame gausu stresinių situacijų.

Taigi tiek administracinis, tiek klinikinis darbas patiko ir sekėsi, tačiau širdžiai mielesnis praktinis gydytojos darbas. Pasveikęs žmogus suteikia džiaugsmo ir pasitenkinimo. Be abejo, ir administracinis darbas to gali suteikti. Tačiau būtent gydytojo darbe įžvelgiu didesnę prasmę.

Kaip pavykdavo išvengti konfliktų? Ar todėl, kad visi darbuotojai buvo supratingi, nekonfliktiški?

Manau, kad kiekvienoje situacijoje svarbiausia matyti žmogų, stengtis jį suprasti. Nėra absoliučiai gerų ar blogų žmonių. Kiekvienas turime savo charakterį. Vieni yra impulsyvesni, kiti – ramesni, lėtesni. Tiesiog reikia su kiekvienu kalbėti, rasti jam tinkamą ir suprantamą bendravimo būdą. O klaidų pasitaiko kiekvienam. Svarbu, kad tos klaidos, nesutarimai būtų aptariamai asmeniškai arba kolektyve. Svarbu išsaugoti orumą, pagarbą žmogui.

Manau, kolektyvas turi žinoti ne tik savo pareigas, ką privalo atlikti, bet ir darbo planus, perspektyvas, net ir finansinius reikalus – kiek uždirbama, kur pinigai panaudojami. Dirbdama GMP su darbuotojais aptardavau, kaip bus panaudoti pinigai, kiek jų galima skirti atlyginimams didinti. Skaidrumas, atvirumas nepalieka vietos apkalboms, prisideda prie geresnės darbo atmosferos.

Beje, mes, Infekcinio skyriaus darbuotojai, iki šiol kartą per metus susitinkame, pasikalbame, prisimename linksmus nutikimus. Šiemet į susitikimą atėjo 15 darbuotojų. O juk 20 metų kai skyriaus nėra! Toks šiltas ryšys tarp darbuotojų, ne tik dalykinis, darbinis, labai svarbus. Todėl labai džiaugiuosi, kad taip buvo ir kad pavyko tą ryšį išsaugoti.

Kaip šiuo metu prižiūrimi infekcinėmis ligomis sergantys Radviliškio gyventojai? Ar skyriuose turite sergančiųjų infekcinėmis ligomis? Ar užtenka ambulatorinių konsultacijų?

Nekovidiniai infekcinėmis ligomis sergantys Radviliškio rajono gyventojai gydomi ligoninės Vidaus ligų skyriuje. Esant sunkesniems atvejams, esu kviečiama į konsultacijas. Iš tikrųjų tokių iškvietimų smarkiai sumažėjo. Minėjau, kad teikiu dar ir ambulatorines konsultacijas. Dažniausiai žmonės pas infektologą ateina dėl erkių platinamų ligų, žarnyno infekcijų ir kt.

Pernai gruodžio mėnesį Radviliškio ligoninėje buvo atidarytas COVID-19 skyrius, kuris dirbo iki 2021 metų vasario pabaigos. Didelė tikimybė, kad netrukus šis skyrius vėl ims veikti. Be to, Radviliškio ligoninė priėmė sprendimą turėti Izoliacijos skyrių. Jame laikinai gydomi ligoniai, kuriems būtinas stacionarinis gydymas ir kurie nėra ištirti dėl SARS-CoV-2 infekcijos. Sulaukę neigiamo testo dėl koronaviruso rezultato, šie ligoniai, atsižvelgiant į ligą, perkeltami ir į atitinkamus skyrius.

Kaip manote, ar mažesnėse ligoninėse nesusimaišo terapija ir infektologija, ar terapeutai negydo infekcinių ligų?

Dažį infekcinių ligų jau gana seniai gydo bendrosios praktikos, vidaus ligų gydytojai. Jie tam turi pakankamai kompetencijos. Esant reikalui, kviečia mane konsultuoti.

Ar užtenka infekcinių ligų skyrių tik penkiuose didžiuosiuose Lietuvos miestuose?

Mano nuomone, gyvenimas parodė, kad pakanka turėti infekcinių ligų skyrių tik didžiuosiuose miestuose, nes per pastarąjį dešimtmetį sergančiųjų infekcinėmis ligomis skaičius smarkiai sumažėjo, o nesudėtingos infekcinės ligos gydomos vidaus ligų skyriuose. Kita vertus, COVID-19 pandemija priminė, kad infekcijos gali kelti didelę grėsmę. Žmonija nuolat kovoja su infekcijomis – vienos yra įveikiamos, bet atsiranda naujų, nežinomų. Tikėtina, kad ir ateityje įvairių infekcijų protrūkių neišvengsime. Tokiais atvejais smarkiai padidėja stacionarių lovų poreikis. Daugelis ligoninių šią problemą sprendžia pritaikydamos kitų skyrių patalpas.

Visuomet dirbote Radviliškyje. Ar nesijaučiate likusi viena infektologė, atitrūkusi nuo kitų, ar nepasiilgstate darbo infektologų komandoje?

Infektologų komandoje dirbau labai trumpai – vienus metus internatūroje. Atvykusi į Radviliškį, tik keletą metų dirbau kartu su vedėja. Didžiąją dalį savo darbo karjeros, kaip infektologė, buvau ir tebesu viena. Dalykiški, draugiški santykiai su kolegomis iš Kauno, Šiaulių, Vilniaus neleido pasijusti vienišai, atitrūkusiai nuo kitų. Šie nuoširdūs santykiai išlikę ir dabar – visada galiu pasiskambinti ir pasitarti, ypač artimi jie yra su Šiaulių ligoninės infektologais. Ačiū jiems!

Kaip sužinote apie naujienas infekcinių ligų srityje? Galbūt užtenka tiesiog ilgametės patirties?

Patirtis gydytojo darbe be galo svarbi. Kita vertus, medicas turi nuolat domėtis naujienomis, tobulėti. Šiandien vi-

sos naujienos ateina per nuotolį – konferencijos, seminarai, pokalbiai, konsultacijos su kolegomis. Be abejo, pasiilgstu tiesioginių renginių, bet dabar toks laikas, kad dažniau bendraujama virtualiai.

Kaip šiuo metu atrodo Jūsų darbo savaitė? Kokie Jūsų planai?

Kiekvieną dieną iš ryto 2 val. dirbu konsultacinėje poliklinikoje. Po to – laisvas laikas, kurį skiriu Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos, bendruomenės veiklai. Esu Radviliškio savivaldybės tarybos narė. Labai mėgstu koncertus, klasikinę muziką. Džiaugiuosi, kad šiemet jau grįžo tiesioginių koncertų galimybė. Neišdildomą įspūdį paliko sakralinės muzikos koncertas Šiluvos bažnyčioje, Tytuvėnų festivalio koncertas *Operos kelionė nuo baroko iki romantizmo* su Kauno miesto simfoniniu orkestru, Ona Kolobovaite ir Tomu Pavilioniu. Sužavėjo Chaimo Frenkelio vasaros festivalio renginys – ansamblio iš Estijos *Nortango* koncertas. Mėgstu ir keliauti, bet pandemija šį pomėgį pristabdė.

Kai tik turiu proga, visada stengiuosi jos nepraleisti ir duoti peno sielai klausantis muzikos, žiūrint spektaklius, keliaujant po Lietuvą ar svečias šalis. Tokia mano kasdienybė, kuria džiaugiuosi. Didelių ateities planų neturiu. Stengiuosi būti naudinga, dėkinga už suteiktas galimybes padėti.

Esate aktyvi Lietuvos infektologų draugijos narė. Kokią matote draugijos veiklos prasmę šiuolaikiniame technologijų pasaulyje?

Šiame technologinio progreso amžiuje mokslo ir technikos pažanga dažnai palengvina, pagreitina problemų sprendimą, žinių suteikimą. Tai svarbu ir naudinga, ypač dabar, kai gyvenimas apribotas. Tačiau technologijos neatima galimybės bendrauti. Tikiu, kad įveikus pandemiją sugrįš ir įprasti mums susitikimai, konferencijos. Manau, kad draugijos veiklos misija yra skleisti žinias, informuoti apie naujienas, suteikti galimybes medikams tobulėti, dalytis patirtimi, visa tai organizuojant tiek realiai, tiek virtualiai.

Kaip reikėtų tobulinti infektologo specialybę? Ko palinkėtumėte jaunajai kartai?

Infektologija – įdomi specialybė, nes infekcinės ligos nuolat kinta. Šiuolaikinis pasaulis yra mobilus. Žmonės daug keliauja ir kartu atveža mūsų šaliai nebūdingų, retų ligų. Dažnai tai yra ūminės, bet išgydomos ligos, todėl gydytojas gali matyti ir džiaugtis savo darbo rezultatais. Infektologo profesija jaunimui turėtų būti patraukli ir perspektyvi specialybė. Infekcijos neprapuls, jų bus.

Jauniems gydytojams palinkėčiau matyti ne tik ligą, bet ir žmogų. Viena vertus, be galo svarbu laiku ir tiksliai diagnozuoti ligą ir ją išgydyti. Kita vertus, ne mažiau svarbu pagarbiai elgtis su ligoniais.

*Dėkojame už pokalbį
Kalbėjosi Natalija Voronaja*